

Волок Дмитро Олександрович
здобувач вищої освіти факультету
підготовки фахівців для підрозділів
стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Комих Наталія Григорівна
к.соц.н., доцент кафедри
гуманітарних дисциплін та психології
поліцейської діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНІ СУБКУЛЬТУРИ: ОСНОВНІ ОЗНАКИ ТА МЕТОДИ ПРОТИДІЇ

Кримінальні субкультури на сьогодні є частиною українського суспільства та об'єднують осіб, які повсякденно вчиняють ті чи інші кримінальні правопорушення. Як наслідок, маючи кримінальну приналежність до таких соціальних груп суспільства, вище зазначені особи на регулярній основі порушують закон, свавільно вчиняючи злочини. При цьому нехтують будь-якими соціальними нормами та моральними правилами поведінки. До того ж істотно порушуючи нормальний перебіг життєдіяльності звичайних людей.

Саме тому, міждисциплінарні дослідження кримінальної субкультури не втрачають актуальності, адже вчинення злочинів угрупованнями та організаціями, які є частиною кримінальних субкультур, напряму пов'язане з діяльністю органів Національної поліції. Для соціологічних досліджень є важливим з'ясувати специфічні ознаки кримінальних субкультур, через які ми можемо відокремити їх від інших некримінальних. Запропонувати методи протидії злочинній поведінці та популяризації кримінальної культури в суспільстві в цілому.

Отже, головним завданням цієї роботи буде розглянути основні ознаки кримінальних субкультур, а також схарактеризувати наявні методи протидії злочинній поведінці представників таких субкультур, якими могли б користуватися або користуються правоохоронні органи. Адже, важливим для виявлення кримінальних субкультур, які існують в українському суспільстві, ліквідації злочинності є чітке розуміння їх соціальних ознак, специфіки.

Однією з ознак кримінальних субкультур, яка, на нашу думку, є головною – це сприйняття злочинної поведінки як норми в певному соціальному середовищі. Саме таку ознаку визначив дослідник українських злочинних угруповань О. Крикушенко. У своїй праці він зазначив, що тюрма як місце

позбавлення волі вважається таким собі «навчальним закладом», де створюються норми поведінки, які притаманні та повинні дотримуватися лише представниками злочинного світу, де особа, що підтримує кримінальні традиції, які є «законами» кримінального світу, є взірцем для інших, а особливо для молодих злочинців, які поза межами місць позбавлення волі пов'язують своє життя з кримінальними субкультурами [3, с.13]. Таким чином виділяється ознака, яка характеризує причетність будь-якої субкультури до кримінальної, підтримуванням представниками субкультури злочинних традицій, які для них є правилами поведінки.

Також науковці О. Джужа та С. Колб наводять сутнісне визначення поняття кримінальної субкультури, з якого ми виокремили наступні ознаки даних субкультур: має сукупність негативно-кримінальних ідеологічних, духовних, матеріальних та інших цінностей; наявні неформальні норми, принципи та ідеї, які є однією з причин вчинення злочинів; правила їх поведінки протистоять загальносоціальній культурі [2, с.9].

Змістовну з точки зору діяльнісного підходу, ознаку субкультури, що ми досліджуємо, відмічає вчений С.Лукашевич. До ознак кримінальних субкультур автор відніс: закріплення в поведінці особи, яка є членом кримінальної субкультури, кримінальної мотивації; використання представниками кримінального жаргону; нанесення на власне тіло злодійських татуювань представниками кримінальної групи [4].

На жаль існує не так багато науково-практичної літератури де б приділялась увага розгляду ефективності методів протидії впливу кримінальних субкультур на поведінку пересічних громадян. Так, Голіна В. у своїй роботі визначила метод протидії діяльності представників кримінальних субкультур, який має назву «метод руйнування кримінальних субкультур». Він характеризується тим, що в напрям його дії покладено руйнування кримінальних груп та субкультури [1]. Даний метод протидіє напряму існуванню злочинних угруповань та злочинної культури, через норми поведінки якої, злочинці вчинюють ті чи інші правопорушення, але не на суб'єктів злочинних груп особисто.

Крикушенко О. взагалі зазначає наступне: «Подальший розвиток досліджень проблем пенітенціарної (кримінальної) субкультури засуджених потребує більш комплексного, всебічного вивчення та реформування її матеріальних та ідеологічних основ» [3, с.159]. Вчений мав на увазі те, що покращення якості вивчення проблемних питань кримінальних субкультур надасть можливість для їх досліджування. Це означає, що, як результат, з'явиться не тільки можливість їх дослідження, а і знаходження шляхів протидії та засобів боротьби з кримінальними угрупованнями.

Отже, ми розглянули основні ознаки та критерії, за якими представляється можливим визначити кримінальний характер субкультури. Щодо основних методів із запобігання впливу кримінальних субкультур на соціальну поведінку індивідів та суспільства в цілому, то одним з дієвих способів, на

нашу думку є декриміналізація візуального простору ЗМІ, через просвітництво попередження злочинної поведінки та підвищення цінності права у суспільстві та форм, зразків правомірної, правосвідомої поведінки.

Список використаних джерел

1. Голіна В. В. Спеціально-кримінологічне попередження злочинів (теорія і практика): Дис ... д-ра юрид. наук. Х., 1994. С. 229.
2. Джужа О. М. Кримінальна субкультура як одна із проблем формування пенітенціарних правовідносин в Україні. *Науковий вісник Ін-ту кримінально-виконавчої служби*. 2014. № 1 (Спец. вип.). - С. 9 -18.
3. Крикушенко О. Г. Поняття та основний зміст сучасної субкультури засуджених у місцях позбавлення волі. *Форум права*. 2014. № 3. С. 155-159.
4. Лукашевич С. Ю. Кримінальна субкультура як один із факторів негативного впливу на засуджених. *Вісник Академії правових наук України*. 2000. №1 (24). С. 182-189

Гаркуша Інеса Вікторівна
PhD з соціальних комунікацій, доцент,
доцент кафедри інноваційних
технологій з педагогіки,
психології та соціальної роботи,
Університету імені Альфреда Нобеля
(м. Дніпро)

ЩОДО КОМУНІКАТИВНИХ ПРОБЛЕМ ВІЙСЬКОВИХ ООС ПІСЛЯ ПОВЕРНЕННЯ ДО ГРОМАДЯНСЬКОГО ЖИТТЯ

Різкі зміни, і не важливо, які: економічні, політичні або соціальні й це найчастіше порушення стабільності, а порушення стабільності – це і є криза. Стародавні китайці використовували фразу «Щоб ти жив в епоху перемін» як прокляття, схоже, що вони перестаралися з 2020 роком. Цей рік додав особливостей, які характеризуються тривожними розладами в людей: ще вчорашнє, яке більш-менш було зрозумілим, а завтрашнє – зруйноване. Цей рік, як і 2014 рік, додав нашій країні, нашим людям стану невідомості й нерозуміння, як поводитися, і як вибудувувати своє життя в подальшому. У таких умовах, під загрозою знаходиться стресостійкість не тільки деяких індивідів, але й суспільства загалом.

Термін «психологічна травма» все більше й більше входить у побут і дуже важливо, щоби люди почали звертати свою увагу на своє психічне здоров'я і здоров'я оточуючих.

Найчастіше, коли говорять про психологічну травму, мають на увазі посттравматичний стресовий розлад. Традиційно, його представляють як бойову травму, спричиненою участю в бойових діях. Однак, такий розлад ма-